

İSO TEMMUZ AYI MECLİS TOPLANTISI: EKONOMİK DURUM VE İSTİHDAM POLİTİKALARI TARTIŞILDI

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin temmuz ayı olağan toplantısı, "Ekonomik Durum ve İstihdam Politikaları: Ülkemizin ekonomik durumu, enflasyon, işsizlik, ekonomik büyüme stratejileri ve yeni vergi düzenlemeleri" ana gündemi ile Odakule Fazıl Zobu Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi.

Yüksek Enflasyon ve Finansal İstikrar
İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, yaptığı açılış konuşmasında ekonomide rasyonaliteden çıkılması halinde finansal istikrarın bozulacağını ve yüksek enflasyonun kaçınılmaz olduğunu belirtti. Bahçivan, "Bugün içinde bulunduğumuz durumun tedavi yöntemlerinin herkes için adil olduğunu kimse savunamaz. Ancak yaşadığımız irrasyonel sürecin sürdürülemez olduğunu ve acil bir çözüme ihtiyaç olduğunu kimse inkâr edemez" dedi. Ekonomik Zorluklar ve Mücadele Süreci Bahçivan, Türkiye'nin zor bir dönemden geçtiğini, küresel belirsizliklerin arttığı bu süreçte en önemli sorunun yüksek enflasyon olduğunu vurguladı. Ekonomik politikalarda rasyonellikten uzaklaşıldığını belirterek, "Finansal istikrarın olmadığı bir ekonominin kaçınılmaz olarak enflasyonist bir döngüyü ortaya çıkaracağını, bunun da sürdürülebilir

bir büyümenin önündeki en büyük engel olduğunu anlatmaya çalışıyoruz" ifadelerini kullandı.

Yeni Vergi Düzenlemeleri ve Sanayi Üzerindeki Etkileri Bahçivan, yeni vergi düzenlemelerinin yatırımlar için gerekli olan güven ve öngörülebilirliği olumsuz etkileyebileceğini ifade etti. Kurumlar vergisi ve devreden KDV konusundaki düzenlemelerin sanayi üzerindeki etkilerini ele aldı. "Sanayimizin geçici olarak devlete verdiği bu borcun, şüpheli bir alacak mantığıyla gider olarak yazılmasına yönelik bu yaklaşımı kabul etmemiz mümkün değil" diye ekledi. Ekonomik Programın Başarısı ve Gelecek Bahçivan, mevcut ekonomik programın başarılı olması gerektiğini vurguladı ve ülkenin yeniden enerji, zaman ve kaynak israfına dayanacak gücünün olmadığını belirtti. "Ekonomi biliminin gerçekleriyle

uyumlu bir teşhis ve bu teşhise yönelik bir tedavi dönemi içindeyiz. Bu sürecin başarıyla çıkmasına çok ihtiyacımız var" dedi.

Meclis Başkanı Ender Yılmaz'ın Görüşleri
İSO Meclis Başkanı Ender Yılmaz, ekonomik büyüme oranları, enflasyon seviyeleri, para politikası ve nitelikli insan kaynakları gibi konuların önemine değindi. "Nitelikli insan kaynağımızın başka ülkelere kaymasıyla birlikte, ülkemizde çalışacak insan kaynağına olan ihtiyaç her geçen gün daha fazla artmaktadır" dedi.

Meclis Üyelerinin Görüş ve Önerileri
Açılış konuşmalarının ardından **İSO** Meclis Üyeleri kürsüye gelerek ana gündem maddesine ilişkin görüş ve önerilerini paylaştı. Toplantı, ekonomi politikaları ve sanayi sektörüne yönelik yapılan değerlendirmelerle sona erdi.

İş alemi devreden KDV'nin gider yazılmasını kabul etmiyor

Bugün acaba ne yazayım derken bir haber başlığı gördüm. BD Turkey'deki bir yazı (Devreden KDV nin gider yazılmasını kabul edemeyiz.) BD Turkey de Dünya gazetesinden almış.

Haber kısaca şöyle: **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ekonomik rasyonaliteden kopmamanın, sabır göstermenin tüm taraflar için önemli olduğunu belirterek, "Devreden KDV tutarının gider olarak yazılabilmesi **sanayimizin** çok uzun süredir katlandığı finansman yükünü azaltmayacak ve hak kaybına neden olacaktır" dedi.

Erdal Bahçivan'ı bu beyanatından dolayı tebrik ediyorum.

Anılara daldım. 1984 yılı idi. KDV yasası yeni çıkmış ve çalıştığım firmayı İstanbul'daki tanıtım toplantısına çağırılmışlar. Başta Halit Narin olmak üzere o devrin özel sektörün babaları ve devletin ilgili kısımlarının yetkilileri KDV konusunda konuşuyorlar. Herkes çok ama çok memnun.

Katma değer vergisi, yepyeni bir vergi. Her kademe de sadece yapılan Katma Değer için vergi hesaplanacak, böylece herkes vergi verecek, tam adil bir vergi olacak deniyor. Katma değer yaratılmıyorsa, ödenen KDV'ler hemen iade edilecek vs. vs. vs.

Ancak zaman geçti, bir de gördük ki hiçbir firmaya KDV iade edilmiyor. İhracat KDV'si bile uzun bir takım prosedürlerden sonra iade edilebiliyor. Yıllar geçtikçe mükellefin iade KDV alacağı artıyor, dağlar gibi oluyor. Devlet yetkilileri arada bir, kesinlikle, devreden KDV'nin en kısa zamanda bir şekilde ödeneceğini söylüyorlar, ama tık yok.

Bu arada ben Yeminli Mali Müşavir oldum. Yabancı ülkelerdeki uygulamaları da gördüm. Şu yeni komünizmden çıkan ülkelerde bile KDV nin en fazla iki ay içinde iade edildiğini gördüm. Bir şekilde yazılarımızda bunu da dile getirdik. Netice: Tık yok. 2023 sonunda enflasyon düzeltilmesi tekrar yapıldı. 2024'de de yapılacak ama yapılmaması daha iyi olur diye düşünenler çoğunlukta oldu.

Tam bu sırada yeni bir KDV düzenleme taslağı ortaya çıktı. KDV'nizi iade etmeyeceğiz, "şu şu da şu şartlarla 5 (beş) sene içinde müfettiş veya YMM ve benzeri yetkililerin incelemelerinden sonra çıkacak rapora göre gider olarak yazılmasına müsaade edeceğiz" deniyor.

Sayın **Erdal Bahçivan** da bunu incelemiş ve yapılan düzenlemenin yanlış olduğunu bir şekilde gündeme getirmiş. Kendisini tebrik ediyorum. Birçok iş adamının ve bizim meslek mensuplarının dile getirmesi gereken konuyu dile getirmiş.

Sayın **Erdal Bahçivan**'ın söylediklerini yazımda tekrar etmeyeceğim. Sayın yetkililer, konuyu lütfen inceleyin de mükellefin haklarını yok etmeyin. KDV'nin indirilmesi veya iadesi ile KDV'nin masraf yazılmasının ilişkisi ne? Anlayamıyorum. Herhalde çok ihtiyarladım, yeni uygulamaları anlayamıyorum diye düşünmeye başladım.

CEM AĞ

cemagcem@gmail.com

İSO 500 üzerine değerlendirmeler (3)

Kıymetli okurlar, geçen hafta yapmış olduğumuz **İSO 500** üzerine değerlendirmelerimize bu hafta köşemizde devam etmekteyiz.

İSO 500 listesine bakıldığında finansman giderlerinin faaliyet karına oranı en önemli rasyo olarak karşımıza çıkmaktadır. Finansman giderleri, uzun yıllardan beri bu araştırmanın en dikkat edilen tablolarından ve **sanayi** kuruluşlarının en büyük mücadele alanlarından biri olmuştur. Bu rasyoda görmekteyiz ki 2022 yılında artan kura bağlı olarak görece yükselen faaliyet karlarının ucuz maliyetli kredi olanaklarının varlığı sebebiyle düşüklük gösteren oran 2023 yılında yüzde 56,9 gibi yüksek bir rakama çıkmıştır.

	Tutar (Milyon TL)			Değişim (%)		
	2023	2022	2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
Finansman Giderleri	258.922	277.118	535.370	135,2	52,6	92,5
Faaliyet Karı (Zararı)	341.931	671.147	937.338	129,4	96,3	39,7
Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)	81,1	41,3	56,9	-	-	-

Borç / özkaynak ilişkisi rasyosu incelendiğinde ise, enflasyon düzeltilmesinin etkisiyle **İSO 500**'ün kaynak yapısında özkaynaklar lehine önemli bir gelişme sağlandığı açıkça görülüyor.

Özellikle 20214 yılından itibaren oransal olarak düşmeye başlayan öz kaynakların enflasyon düzeltilmesi sonrası reel noktaya geri gelmesi enflasyon düzeltilmesinin 2018 yılından bugüne yapılması gerektiği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada enflasyon düzeltilmesi uygulamasının, işletme bilançolarının gerçeğe yaklaşması ve finansal göstergelerin daha sağlıklı bir şekilde yorumlanması açısından önemi de ortaya çıkmış olmaktadır.

Mali ve Diğer Borçların analiz edildiği rasyoda ise, borç yapısının 2021 sonrası oransal olarak kısa vadeli borçların uzun vadeli borçlara sağladığı oransal üstünlük çok olumlu bir tablo yansıtmamaktadır. Bu minvalde Borçların alt kalemlerindeki gelişmeleri gösteren bu tabloyu incelediğimizde, **İSO 500**'de mali borçların yüzde 54 artışla 1,3 trilyon liradan 2 trilyon liraya çıktığını görüyoruz. Diğer borçlarda ise yüzde 66'ya yakın bir artışla 1,2 trilyon liradan yine 2 trilyon liraya yükseldiği de görülmektedir.

	Tutar (Milyon TL)			Değişim (%)		
	2023	2022	2021	2023/2022	2022/2021	2023/2022
Toplam Borçlar	1.507.380	2.311.432	3.961.714	4.033.049	71,1	86,6
Mali Borçlar	795.915	1.304.016	2.010.014	2.010.014	58,1	61,8
Kısa Vadeli Mali Borçlar	341.010	479.241	1.038.708	1.038.708	85,1	91,3
Uzun Vadeli Mali Borçlar	454.905	824.774	971.246	971.246	55,0	55,5
Diğer Borçlar	711.465	1.007.416	1.951.700	2.003.035	86,5	89,7
Kısa Vadeli Diğer Borçlar	618.127	1.264.119	1.789.028	1.812.325	98,6	72,2
Uzun Vadeli Diğer Borçlar	93.337	743.297	162.672	130.699	42,2	81,5

İSİ - Enflasyon Departmanı

**Londra,
madencilik ve
o satışın sonucu**

Aytunç ERKİN yazdı. 9'da

Londra, madencilik ve o satışın sonucu

TARİH 18
Temmuz 2024.

Londra borsasında işlem gören madencilik grubu ACG, 223 milyon sterlin (9,5 milyar TL) karşılığında Polimetal Madencilik firmasını satın aldı. Londra merkezli City A.M. gazetesinde yer alan habere göre, Acquisition Company Limited (ACG), bunun "küresel bakır konsolidasyon stratejisinin" ilk hamlesi olduğunu belirtti.

Peki Maden Mühendisleri bu konuda ne diyor?

Dün... Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Veyis Sir'la konuyu ve madencilik masaya

yattık. Uzun bir sohbet oldu ve bor üzerinden konuyu anladık.

Sözü Genel Sekreter Sir'a bırakıyorum:

"**Kamu kurumlarının verilerine göre Türkiye**, dünyadaki mevcut bor rezervlerinin yüzde 73'ünü barındırmakta. Bu oran, mevcut ve neticelenmiş aramalar sonucunda tespit edilmiş rezerve göre belirlenmiş bir oran. Arama planlan-

ması yapılmış muhtemel rezervlerin de gerekli çalışmaları sonucunda neticelendirilmesi durumunda, bu oranın daha da yükseleceğini düşünülebilir. Rakamlar da Türkiye'nin bor açısından eşsiz bir rezerv sahip olduğunu göstermekte. Ülkemiz dışındaki

yüzde 27'lik diğer rezerv ise; Rusya, Çin, Güney Amerika ve ABD'de bulunmaktadır.

"**Bor ürünleri Türkiye'de; yüzde 36 cam, yüzde 31 seramik, yüzde 9 temizlik-derterjan, yüzde 7 tarım, yüzde 4 tutkal ve yüzde 14 de diğer alanlarda kullanılmakta. 2022 yılında dünyadaki bor üretiminin yüzde 59'u ETİ Maden tarafından**

gerçekleştirildi. 2020 yılında 1.73 milyon ton bor ürünlerine karşılık 657 milyon dolar, 2021 yılında 2.63 milyon ton bor ürünleri karşılık 1.03 milyar dolar satış ge-

liri elde edilirken, 2022 yılında 2.67 milyon ton bor ürünleri satışı ile ülkemizin dünya bor pazarındaki payı yüzde 62'ye çıktı ve bu satış neticesinde 1.32 milyar dolar gelir elde edildi. 2021 yılında **Istanbul Sanayi Odası** tarafından hazırlanan bir araştırmada da 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' arasında Eti Maden genel sıralamada 36'ncı, kamu sektörü sıralamasında ise 2'nci sırada yer aldı.

"**Bor madeni ülkemizdeki rezerv miktarı açısından ve hammadde, yan mamul ve mamul olarak tıp, enerji, elektronik, metalurji, tarım, hava gibi birçok sektörde kullanılması yönünde stratejik bir konumdadır. Bu nedenle bor ile ilgili arama, işletme, zenginleştirme ve değerlendirme süreçleri ile ilgili uzun vadeli ve kalıcı planlamalar yapılmalıdır.**"

"Boru üretiyoruz ama kullanmıyoruz"

Maden Mühendisleri Odası yıllardır madenlerin hammadde olarak ihrac edilmesine karşı olduğunu her platformda dile getiriyor. Veyis Sir, "Kamu yararı açısından bor da dahil kaynaklarımızın uç ürün olarak değerlendirilmesini sağlayacak yatırımlar ve planlamalar yapılmalı. Bor da stratejik öneme sahip doğal bir kaynaktır" dedi ve şunları anlattı:

"Günümüzde; bor hammadde olarak çıkarılmakta, zenginleştirme tesislerindeki işlemler sonucunda, boraks pentahidrat, boraks dekahidrat, borik asit, susuz boraks, boroksit, öğütülmüş kolemanit, öğütülmüş üleksit, çinko borat ve zirai bor olarak çeşitlendirilmektedir. **Ancak ihracat rakamlarını incelediğimizde, üretilen borun yüzde 90 oranında**

yurt dışına satıldığı görülmekte. Yani ürettiğimiz borun gelişmiş ülke sanayilerinde hammadde olarak kullanıldığını görüyoruz. Yerli sanayimizin boru uç ürün olarak işleyecek bir boyutta olmadığı da göz önünde bulundurulduğunda, kamu kurumlarının koordineli bir şekilde gerekli çalışmaları ve yatırımları acilen yapması gerekmektedir.

"Bor metalurjisine ve kimyasına yapılacak yatırımlarla borun katma değeri artacak, ithal edilen birçok ürünün ülkemizde üretilebilmesi mümkün olacaktır. Böylece birçok ürünün ithalında dışa bağımlılık azaltılacaktır. 2020 yılında Eskişehir Kırka'da, bor içerisindeki lityumların değerlendirilmesini sağlayacak 10

ton/yıl kapasiteli pilot tesis ve 2023'te Balıkesir Bandırma'da bir bor karbür tesisi faaliyete geçti. Önümüzdeki süreçte; Eskişehir Kırka'da 600 ton/yıl, Balıkesir Bandırma'da 100 ton/yıl olmak üzere 700 ton/yıl kapasiteli lityum tesislerinin kurulması Eti Maden tarafından planlanmaktadır."

Pek, Çözüm ne? Maden Mühendisleri Odası yöneticisi dedi ki:

"**Türkiye, borun işletilmesinde ve değerlendirilmesinde tamıyla öz kaynaklara dayanan bir politikayı benimsemek zorunda. Doğal kaynaklarımız değerlendirilirken, kamu yararı açısından en uygun ve tüm toplumun gerek sosyal gerek ekonomik açıdan refahını artıracak yöntemler tercih edilmeli. Bor da bu doğal kaynaklar kapsamında."**

"Stratejik madenler bor gibi kamuda olmalı"

Veyis Sir yazımın girişindeki satışı hatırlattı ve uyardı:

"Londra borsasında işlem gören çok uluslu bir firmanın, Balıkesir ili Bigadiç ilçesinde bulunan Gediktepe polimetal madenini satın aldığı ile ilgili haber basına yansıdı. **Eğer gerekli önlemler alınmazsa siyasi irade tarafından Gediktepe'deki gibi birçok madenimiz ve değerli kaynağımız çok uluslu firmalara satılmaya devam edecek. Bu süreçte karşı milli bir politika oluşturma zo-**

runluluğu mevcut.

"Dünyada ciddi bir hammadde krizinin ve bu kaynakları elde etme yarışının yaşandığı mevcut süreçte bor madeni gibi ülkemizde rezervi tespit edilmiş kritik ve stratejik madenlerin de bu kapsamda kamu kontrolünde üretilmesini ve değerlendirilmesini sağlamak zorunludur.

"**Yabancı borsalarda işlem gören firmaların yoğun bir hammadde arayışına girdiği ve ülkemizdeki nadir toprak elementleri, toryum gibi madenlere**

özel olarak ilgilendikleri böyle bir dönemde acilen yasal düzenlemeler yapılmalı. Stratejik madenlerimiz yapılacak yasal düzenlemelerle bor gibi kamunun kontrolünde kalmaları sağlanmalı."

SONUÇ: 12 Aralık 2023'te bu köşede okumuştunuz. AKP'li eski ve kil ve siyasetçi Emin Şirin, "altın madenleri üzerinden" su çağrısını yapmıştı: "**Bu madenlerin devlet kontrolünde, daha doğrusu devlet mülkiyetinde işletilmesi çok önemli."**